

Crna Gora: Djukanovic pod pritiskom EU

Author: [Milka Tadic](#)

Brisel preti da ce prepoloviti finansijsku pomoc ukoliko Crna Gora ne odustane od raspisivanja referendumu

Evropska unija , kako izgleda, zapretila je da ce Crnoj Gori ukinuti medjunarodnu pomoc ukoliko raspise referendum o nezavisnosti. Predsedniku Crne Gore, Milu Djukanovicu, u medjuvremenu, nije preostalo nista drugo osim da kupi dodatno vreme.

U toku sastanka u Brislu polovinom februara, kako pisu zapadni mediji, Havijer Solana, visoki predstavnik EU, rekao je predsedniku Milu Djukanovicu da pocne sa pripremanjem zajednicke carine i monetarnog sistema ili bi se mogao naci u izolaciji od strane EU.

Izvor IWPR-a istice da je Solana predlozio Djukanovicu zajednicu koja bi imala jednodomni parlament, u kojoj bi obe clanice imale isti broj predstavnika. Carinski sistem bio bi jedinstven, dinar bi bio sredstvo placanja i u Crnoj Gori, ali bi Podgorici bila ostavljena mogucnost da koristi i euro, koji je Crna Gora uvela 1.januaru 2002., kao zamenu za nemacku marku. Nemacka marka bila je dve godine jedino sredstvo placanja u Crnoj Gori, posle istiskivanja dinara. Redefinisana federacija imala bi medjunarodni subjektivitet, a ne njene clanice, na cemu insistira vlada u Podgorici.

Ime Jugoslavija moglo bi biti zamenjeno drugim u kojem se spominju obe republike bilo u okviru "saveza" ili "federacije".

Iako je visoki predstavnik EU dao Djukanovicu sedam dana da razmisli o ponudi crnogorski predsjednik je kada je taj rok istekao, u subotu 16 februara, zatražio odgovor na jos nekoliko dana, radi dodatnih konsultacija u Crnoj Gori.

Kao sto su saznali IWPR izvori u Podgorici, Solana je garantovao crnogorskom predsedniku da se radi samo o privremenom resenju, te da ce Crna Gora imati pravo da se na referendumu odluci o svojoj buducnosti, ali tek, ako za to bude potrebe, nakon iskustva od tri do pet godina u redefinisanoj zajednici.

Solanin predlog, medjutim, znaci korak unazad za indepednisticku koliciju na vlasti u Podgorici, koja je poslednjih godina preuzela gotovo sve federalne funkcije. Srbiju i Crnu Goru u ovom momentu veze samo jedna zajednicka institucija - Vojska Jugoslavije.

Uprkos izjavi Solane da Podgorica vec pravi prve korake ka prihvatanju njegovog predloga jos uvek se cekaa na zvanicni odgovor Djukanoviceve vlade.

I pored pritisaka EU na osiromasenu zemlju, nije jasno da li ce Djukanovic prihvatiti Solanin predlog. Odmah posto se vratio iz Brisela, Djukanovic je iza zatvorenih vrata razgovarao sa koalicionim partnerima: predstavnicima Socijaldemokratske partije (SDP) i Liberalnog saveza (LSCG). Lideri obe ove partije bili su izricito za to da se ponuda EU odbije i da se pristupi pripremama za organizovanje referendumu.

"Ako se odluci za moratorij Djukanovic ce morati da trazi da mu neko drugi podrzi manjinsku vladu", rekao je Miodrag Zivkovic, lider LSCG-a, partije koja se od osnivanja 1990. godine zalagala za nezavisnost Crne Gore i koja je nakon izbora 2001. podrzala vladu DPS-a i SDP-a, iskljucivo radi projekta obnove crnogorske drzavnosti.

Izricit je bio i potpredsednik SDP-a, Miodrag Ilickovic, koji je izjavio da bi odlaganje referenduma, pa makar i na godinu dana, bilo pogubno za projekt nezavisnosti Crne Gore.

Ilickovic je ostro kritikovao i poziciju Evropske unije. "U Hagu sude Milosevicevoj politici, a u Briselu tu politiku nude Crnoj Gori, jer hoce da ocuvaju Milosevicevu kreaciju SRJ, koja je, kako je tuzilac Karla del Ponte izjavila, sluzila kao baza za genocid pocinjen na Balkanu", rekao je Ilickovic. On je najavio raskid koalicije sa Djukanovicem Demokratskom partijom socijalista (DPS) i pad vlade, u slucaju da se prihvati, kako je rekao, "ultimatum EU".

Crnogorski predsednik izneo je i svojim partijskim kolegama detalje Solaninog plana. Nakon toga DPS je izdala kontroverzno saopstenje da ne odustaje od referenduma, ali i da ce nastaviti pregovore sa EU i Beogradom. To saopstenje je protumaceno u javnosti kao izraz nesloge i deobe u vladajucoj partiji.

Naime, odmah nakon predloga iz Brisela, potpredsednik DPS-a, uticajni Svetozar Marovic, izjavio je da bi ponudu Evrope trebalo prihvatiti. Spekulacije da je DPS duboko podeljena demantovane su iz ove partije.

Jasno je da Djukanovic jos vaga i da odluka nije donesena. Ako prihvati zahtev o odgadjanju referenduma, to bi znacilo kraj vlade crnogorskih suverenistickih partija i potpuno razbijanje independistickog bloka, koji je proslagodisnje izbore dobilo na obecanju o obnovi nezavisnosti Crne Gore.

Novi izbori, umesto referenduma, prema mnogim procenama mogli bi biti neprijatni za DPS i samog Djukanovica, jer je crnogorskog predsednika na vlasti odrzalo to sto je, nakon raskidanja saveznistva sa Milosevicem, pre cetiri godine zaigrao na kartu obnavljanja crnogorske drzavnosti.

Reforme i bolji zivot koji je tada najavio nisu implementirane. Naprotiv, brojni koruptivni skandali i povezivanje vrha u Podgorici sa organizovanim kriminalom vec su znatno okrunili vlast vladajuce koalicije. Stoga, ako bi odustao od projekta nezavisnosti, koji i pored protivljenja EU podrzava vecina gradjana, Djukanovic bi ostao bez harizmaticne ideje koja ga na vlasti odrzava.

Sta ce Djukanovic uciniti? Njegov manevarski prostor je mali jer se nalazi na klackalici izmedju zahteva sopstvenih biraca koji bi hteli da se pitanje odnosa Crne Gore i Srbije razresi na referendumu sto pre, i pritisaka Evropske unije koja jasno kaze da je njen interes odrzanje SRJ. Zvanicnici Evropske unije vise puta su ponovili da ne zele stvaranje jos jedne male drzave na Balkanu i da je Crna Gora podeljena oko pitanja samostalnosti sto bi moglo izazvati nove probleme u regionu.

Sto su manje opcije vlade, veca je verovatnoca da ce predsednik odgovornost za odrzavanje referenduma prebaciti na crnogorski parlament. Predsednik parlamenta Vesna Perovic najavila je crnogorskim medijima u ponedeljak 19.februara da ce o saradnji sa EU poslednju rec, ipak, imati parlament.

Djukanovic je verovatno tako kupio jos malo vreme. Ali, na kraju, sto god da odluci, cini se riskantnim za coveka koji je u poslednje cetiri godine prosao put od miljenika Zapada, do osobe koju sve cesce vide kao remetilacki faktor regiona.

Milka Tadic-Mijovic je glavni i odgovorni urednik podgorickog nedeljnika "Monitor".

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/crna-gora-djukanovic-pod-pritiskom-eu>